

VOLK EN TAAL, volkskundig tijdschrift voor de streek van Ronse-Waregem (1888-1895), uitgegeven door een groep onderwijzers die zich de Zantersgilde van Zuid-Vlaanderen noemde, met onder anderen **Kamiel van Caeneghem**, **A. van Heuverswyn** en af en toe ook **Victor de Lille**. Het tijdschrift droeg als ondertitel "Maandschrift over gebruiken, geschiedenis, taalkwestie, ..." en van 1891-1892 af "en Dietsche belangen". Het had als motto, eerst van **Guido Gezelle**: "Mijn Vlaanderen spreekt zijn eigen taal", daarna van **Amaat Joos**: "De taal is een gemeenbest, waar alleenheerschers en dwingelanden onbekenden zijn en waar iedere streek het recht heeft van hare stem te doen gelden."

Het tijdschrift stond op taalparticularistisch, ultramontaans en antisocialistisch standpunt en betrok de volkskundige activiteit in de strijd tegen ontkerstening en verfransing. Van 1892 af werd het blad gedrukt door **Léonce du Castillon** te Waregem.

De groep rondom het blad steunde de katholieke Vlaamse studenten in de herdenking van **Albrecht Rodenbach** te Roeselare in 1888. Het hoogtepunt van de activiteit door de groep van *Volk en Taal* was de stichting te Oudenaarde van een katholieke Vlaamse bond (1889), waar vooral **Hector Plancquaert** naar voren kwam. Verder stond deze bond in 1890 achter de **Vlaamsche Katholieke Landsbond** en in 1891 achter de **Bond der Westvlaamsche Onderwijzers**. Van **Caeneghem** werd secretaris van de **Vlaamsche Katholieke Landsbond** en gebruikte *Volk en Taal* als spreekbuis van de organisatie, met inbegrip van een pleidooi voor radicale Vlaamse partijvorming. Van 1892 af kon men ook paternalistisch geïnspireerde stukken lezen, "waarin schaarse christen-democratische trekken opdoken" (**Lode Wils**).

LITERATUUR: C. Ver-cruysse, *Westvlaamse tijdschriften 1850-1960* (Nederlandse Volkskundige Bibliografie, V, 1967); - L. Wils, *Het daensisme. De opstand van het Zuidvlaamse platteland*, 1969; - F.J. Verdoodt, *Hector Plancquaert, de daensistische beweging en het plancquaertisme*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1979; - id., 'Hector Plancquaert 1863-1953, van

cultuur-bewuste naar sociaal-politiek agerende vlaamsgezindheid', in WT, jg. 39, nr. 4 (1980), p. 193-206; – F. van Campenhout, *Hector Planquaert. Daensistisch politicus, journalist en letterkundige*, 1986.

ROMAIN VANLANDSCHOOT*